

St.meld. nr. 35

(1999-2000)

Om praktiseringen av jord- og konsesjonslovgivningen i 1996-1999

Tilråding fra Landbruksdepartementet av 26. mai 2000, godkjent i statsråd samme dag.

1 Innledning

Denne meldingen om praktiseringen av jord- og konsesjonslovgivningen gjelder årene 1996-1999. Meldingen inneholder i hovedtrekk en oversikt over endringer i regelverket og innhentet tallmateriale som viser departementets, fylkeslandbruksstyrenes og kommunenes virksomhet i løpet av perioden. Statistikkdelen gir opplysninger om utfallet av saker etter jord- og konsesjonslovgivningen, saker om bo- og driveplikt etter odelsloven og saker om odelsfrigjøring. Tabellene viser hvilke vedtaksorgan som har truffet avgjørelsene. Noen tabeller inneholder for sammenligningens skyld også tall fra foregående år. Tabellene som viser saker avgjort av fylkeslandbruksstyrene og kommunene omfatter også saker avgjort av administrasjonen etter fullmakt.

Departementet startet arbeidet med å revidere konsesjonslovgivningen etter at ny jordlov ble vedtatt 12. mai 1995. Dette arbeidet har stanset opp i påvente av Stortingets behandling av ny landbruksmelding, St.meld. nr. 19 (1999-2000). Departementet vil følge de føringer som blir lagt i forbindelse med behandlingen av ny landbruksmelding i det videre arbeidet med revisjon av konsesjonslovgivningen og tilgrensende lovverk.

2 Lover, forskrifter, delegasjonsbestemmelser og retningslinjer

2.1 Oversikt over endringene. Hovedpunkter

Det er ikke foretatt endringer i bestemmelsene i jordloven, konsesjonsloven og odelsloven som har hatt betydning for skjønnsutøvelsen (praktiseringen) i saker behandlet etter nevnte lover. Det er imidlertid gitt enkelte nye retningslinjer for praktiseringen.

Det er videre gitt forskrifter etter jordloven § 11 som skal være med på å sikre miljøvernet innenfor landbruksnæringen. Forskriftene er nærmere beskrevet under pkt. 2.2.2.

Det er videre gitt nye delegasjonsbestemmelser på enkelte områder.

2.2 Jordloven

2.2.1 Endringer i jordloven

Ved lov av 22. desember 1999 ble lov av 5. februar 1965 nr. 2 om Statens Landbruksbank opphevet. De fleste av Landbruksbankens oppgaver ble samtidig overført til Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND). I forbindelse med endringen ble § 7 i lov om jord opphevet. Endringen førte til at de fleste bygdeutviklingsmidlene ble overført til SND. Utrednings- og tilretteleggings tiltak, onnebarnehager og praktikantordningen under bygdeutviklingsmidlene ble beholdt hos fylkesmannen. I St.prp. nr. 75 (1998-99), Ot.prp. nr. 11 (1999-2000) og St.prp. nr. 1 Tillegg 3 (1999-2000) er det forutsatt at den myndigheten Statens Landbruksbank hadde til å avgjøre klager over fylkeslandbruksstyrets vedtak etter jordloven § 12 skal overføres fra Statens Landbruksbank til ny sentral forvaltningsenhet. Enheten ble ved kgl. res. av 12. november 1999 opprettet med virkning fra 1. juli 2000. Den vil få navnet Statens landbruksforvaltning.

Landbruksdepartementet er i gang med å utarbeide nye delegasjonsbestemmelser i tråd med endringene.

2.2.2 Forskrifter

Landbruksdepartementet ga 20. desember 1996 i medhold av skogbruksloven § 17 a og jordloven § 11 tredje ledd forskrift om planlegging og godkjenning av veier for landbruksformål. Forskriften skal sikre at det tas nødvendig hensyn til miljøverdiene knyttet til jord- og skogbruksarealer. Departementet har utarbeidet et rundskriv som kort redegjør for noen av bestemmelsene i forskriften, rundskriv M-2/97. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg. Med bakgrunn i Dokument nr. 8:90 (1996-97) og Innst. S. nr. 264 (1996-97), ba Stortinget 18. juni 1997 Regjeringen endre § 4-1 i forskriften. Endringen er nærmere beskrevet i rundskriv M-25/97. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg.

Den 2. mai 1997 ga departementet med hjemmel i jordloven § 3 og § 11 annet ledd forskrift om nydyrking. Forskriften skal sikre at nydyrking skjer på

en måte som tar hensyn til natur- og kulturlandskap. Før nydyrking kan settes i gang må planen være godkjent av kommunen. Departementet har utarbeidet et søknadsskjema som skal brukes for godkjenning av plan for nydyrking. Praktiseringen av reglene om nydyrking er tatt opp i et eget rundskriv, rundskriv M-19/97. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg. Det er gjennomført en evaluering av nydyrkingsforskriften, jf. pkt. 2.2.4.

Ved endring av forskrift om intern arbeidsdeling mellom fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen 19. juni 1997 ble fylkeslandbruksstyret gitt myndighet til å bestemme at klager over vedtak truffet av fylkesmannen etter delegert fullmakt ikke lenger skal forelegges styret. Endringen trådte i kraft 1. august 1997 og er beskrevet i rundskriv M-23/97.

Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet ga 17. juli 1997 med hjemmel i jordloven § 3 og § 11 første ledd, forurensningsloven § 9 nr. 1 og nr. 3 og forvaltningsloven § 28 tredje ledd forskrift om husdyrgjødsel. Forskriften ble gitt på nytt 26. november 1998 og endret 15. november 1999. Forskriften har som formål å hindre forurensning fra husdyrhold til bl.a. luft, vassdrag, sjøer og grunnvann, gjennom å sikre at husdyrgjødsel utnyttes best mulig som en ressurs for planteproduksjonen. Den skal også sikre at husdyrgjødsel disponeres på en slik måte at hensynet til det biologiske mangfoldet ivaretas.

Landbruksdepartementet nedsatte 5. mai 1998 en arbeidsgruppe i samråd med Miljøverndepartementet og Sosial- og helsedepartementet for å se nærmere på muligheten av å samordne fem forskrifter som i dag regulerer bruken av organisk gjødsel- og jordforbedringsmidler m.v. Forskriftene er fastsatt av tre departementer (Miljøverndepartementet, Sosial- og helsedepartementet, Landbruksdepartementet) i medhold av jordloven, forurensningsloven, kommunehelsetjenesteloven og gjødselverneloven. Målsettingen med samordningen er bl.a. å forenkle og harmonisere regelverket, og å få til enhetlig forvaltning på kommunalt/fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Arbeidsgruppa legger vekt på forhold som kan gi kommunene økt handlefrihet ved at statlige styringsvirkemidler ikke medfører unødvendig ressursbruk eller hindrer effektive lokale løsninger. Arbeidsgruppa vil legge fram en rapport våren 2000.

I medhold av jordloven § 3 og § 18 er det fastsatt forskrifter om tilskuddsordningene i landbruket. En oversikt over disse forskriftene med angivelse av fastsettelsestidspunkt følger som uttrykt vedlegg.

2.2.3 Retningslinjer for praktiseringen

Departementet har mars 1997 gitt en orientering om bruk av jordskifte i saker etter jord- og konsesjonslovgivningen. Departementet ga samtidig retningslinjer for saksbehandlingen ved fordeling av tilleggsjord og retningslinjer for fordelingssaker som skal gjennomføres ved jordskifte. Retningslinjene er tatt inn i rundskriv M-5/97. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning ga 13. november 1997 retningslinjer om gjennomføring av makeskifte ved barskogvern. Landbruksdepartementet mottok i den forbindelse henvendelser knyttet til behandlingen av saker etter jord- og konsesjonsloven der vernemyndighetene var jordsøkere. Den 16. september 1999 ga departementet retningslinjer for saksbehandlingen i saker etter jord- og konsesjonsloven hvor verneinteresser gjør seg gjeldende. Retningslinjene følger som uttrykt vedlegg.

Forholdet mellom forskrift om nydyrking gitt med hjemmel i jordloven og kulturminneloven § 9 og § 10 om undersøkelsesplikt og kostnadsdekning er nærmere beskrevet i rundskriv T-2/99. Erfaring fra praktiseringen av nydyrkingsforskriften viste at det var et behov for å klargjøre saksbehandlingen i forhold til hvilke tiltak som kun omfattes av nydyrkingsforskriften og hvilke tiltak som både omfattes av forskriften og kulturminneloven § 9 og § 10. Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet utga rundskrivet i februar 1999. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg.

Det var pr. 1. januar 2000 etablert 92 permanente golfbaner i Norge. Det er på bakgrunn av en forventet økning i nye anlegg i tiden som kommer og signaler om uklarheter rundt landbruksmyndighetenes håndtering av slike saker, et behov for en revidering av tidligere gitte retningslinjer. Søknader om golfanlegg har hovedsakelig enten blitt behandlet etter plan- og bygningsloven på reguleringsplannivå eller som omdisponeringssøknader etter jordloven. Private interesser har i stor grad vært styrende for de fleste lokaliseringene.

Det er et mål å bidra til en bedre planlegging og lokalisering av nye golfanlegg. Landbruksdepartementet ønsker å bidra til at planlegging av permanente golfbaner skjer på kommuneplannivå, slik at det kan gjøres en helhetlig vurdering av arealbruken i kommunen. I pressområder hvor det er behov for å se på arealbruk på tvers av kommunegrenser kan det være hensiktsmessig med regionale planer. I rundskrivet vil det også bli pekt på at de mest produktive landbruksområdene nasjonalt og regionalt bør beholdes landbruksdrift.

2.2.4 Evaluering

Departementet iverksatte våren 1998 en evaluering av nydyrkingsforskriften. I første fase ble det innhentet materiale for året 1997. I fase 2 ble tallene for årene 1998 og 1999 samlet inn. Evalueringen bygger på saksregistreringer foretatt av kommunene. Fylkesmennene har sammenfattet tallene. Tallmaterialet viser at kommunene i 1999 avgjorde 870 søknader om godkjenning av plan for nydyrking. Tallene for 1998 og 1997 er henholdsvis 1.046 søknader og 627 søknader. I medhold av § 4 andre ledd i forskriften kan det stilles vilkår for godkjenning av nydyrkingen. Materialet viser at dette virkemiddelet er tatt i bruk i stor utstrekning. I 1999 er 419 tillatelser gitt med ulike former for vilkår. I 1998 er 564 tillatelser gitt på vilkår og i 1997 er 314 tillatelser gitt på vilkår. Søknader hvor tillatelser er gitt på vilkår utgjør med andre ord ca. 51 pst. av det totale antallet saker i perioden 1997-1999. Det ble satt vilkår ut fra hensynet til landskapsbildet i 685 saker (53 pst.), ut fra hensynet til biologisk mangfold i 350 saker (27 pst.), ut fra hensynet til kulturminner i 490 saker (38 pst.) og ut fra hensynet til friluftslivet i 70 saker (5 pst.). Materialet viser at det er satt flere vilkår for hver tillatelse.

De fleste søknadene er innvilget. I 1999 og 1998 avslo kommunene henholdsvis 15 søknader og i 1997 14 søknader. Materialet viser at avslagene er begrunnet ut fra landskapsbildet i 17 tilfeller og ut fra kulturminner i 16 tilfeller. Biologisk mangfold og friluftsinnteresser er gitt som avslagsgrunn i henholdsvis 12 og 5 tilfeller. Tallene viser at det er gitt flere avslagsgrunner for hver sak, og at landskapsbildet og kulturminner er brukt som avslagsgrunn i flest tilfeller, dvs. i henholdsvis ca. 39 pst. og 36 pst.

Fylkeslandbruksstyrene har mottatt 13 klager over kommunenes avgjørelser i 1999, 11 klager i 1998 og seks klager i 1997. I 1999 er kommunenes avgjørelser endret av fylkeslandbruksstyret etter klage i syv saker. I 1998 er 4 avgjørelser endret, mens 5 avgjørelser er stadfestet. I 1997 var to vedtak stadfestet da evalueringen ble gjennomført.

Det er godkjent 17.247 dekar til nydyrking i 1999. I 1998 er det godkjent 20.882 dekar og i 1997 12.582 dekar.

Det er tidligere ikke samlet inn materiale som gir oversikt over totalt nydyrket areal på landsbasis. Statistisk sentralbyrå gjennomførte i 1997 en utvalgstilling der opplysninger om nydyrket jord ble samlet inn. Tellingen omfattet driftsenheter med minst 5 dekar jordbruksareal. Det fremgår av tellingen at det til sammen ble nydyrket 44.088 dekar i årene 1994, 1995 og 1996.

I forbindelse med evalueringen har departementet mottatt merknader til forskriften fra kommunene og fylkesmennenes landbruksavdelinger. Rapportene viser at de fleste mener at forskriften er med på å sikre at nydyrking skjer på en måte som tar hensyn til natur- og kulturlandskapet. Materialet gir også signaler om at dette er avhengig av hvordan den enkelte kommune vektlegger disse verdiene og hvilke ressurser kommunen har avsatt til ivaretagelse av miljøinteressene.

2.3 Konsesjonsloven

2.3.1 Endringer i konsesjonsloven

Ved lov av 30. april 1999 nr. 23 ble konsesjonsloven § 2 andre ledd og § 13 andre ledd endret slik at myndigheten til å nytte statens forkjøpsrett nå kan overlates til kommunen. Kommunens vedtak om å nytte statens forkjøpsrett må være fattet innen tre måneder etter at kommunen mottok konsesjonssøknaden. Enkelte kommuner har som ledd i en forsøksordning fått fullmakt til å gjøre bruk av statens forkjøpsrett. Forsøksordningen er nærmere beskrevet under pkt. 2.6.

2.3.2 Forskrifter. Retningslinjer for praktiseringen

Myndigheten til å fastsette forskrift etter konsesjonsloven § 5 tredje ledd ble delegert til Landbruksdepartementet ved kgl. res. av 17. juli 1992. Det er i perioden 1996-1999 innført 11 forskrifter etter bestemmelsen. Myndigheten til å oppheve slik forskrift ble ved kgl. res. av 22. september 1995 delegert til Landbruksdepartementet. Departementet har i perioden opphevet 3 forskrifter. Dette innebærer at det på landsbasis pr. 31. desember 1999 er innført 72 lokale forskrifter etter konsesjonsloven § 5 tredje ledd.

Departementet endret 30. juni 1997 kapitaliseringsrentefoten ved avkastningsberegninger for jordbruksareal og skog. Endringen innebærer at det nyttes en kapitaliseringsrentefot på 7 pst. ved avkastningsberegninger i forbindelse med konsesjon. Endringen er nærmere beskrevet i rundskriv M-22/97. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg.

Lov om jord ble sanksjonert 12. mai 1995. Samtidig ble konsesjonsloven § 6 første ledd nr. 1 og odelsloven § 27 endret. Departementet ga 2. november 1998 retningslinjer for behandlingen av søknader om fritak fra driveplikten etter nevnte bestemmelser i de tilfeller der eiere hadde et tidsbegrenset fritak

fra driveplikten da lovendringen trådte i kraft 1. juli 1995. Retningslinjene er beskrevet i rundskriv M-18/98. Rundskrivet følger som utrykt vedlegg.

2.4 Odelsloven

Ved lov av 12. januar 1996 nr. 4 ble odelsloven § 31 endret. Endringen medførte at henvisningen til jordloven § 13 (oreigning) i odelsloven ble tilpasset ny jordlov av 12. mai 1995.

2.5 Forvaltningsloven

Ved forskrift av 29. desember 1993 fastsatte Landbruksdepartementet ny forskrift om gebyr for behandling av konsesjonssaker m.v. Forskriften trådte i kraft 1. januar 1994. Ved endringen av 6. juni 1995 ble forskriften tilpasset ny jordlov. Den 19. juni 1997 vedtok departementet å forhøye behandlingsgebyrene på bakgrunn av prisstigningen siden forrige endring av gebyrsatsene i 1993. Denne endringen er tatt opp i rundskriv M-23/97. Rundskrivet følger som utrykt vedlegg.

2.6 Delegasjonsbestemmelsene gitt etter jordlov, konsesjonslov og odelslov

Ved bestemmelser av 9. februar 1996 ble alle funksjoner departementet hadde i medhold av følgende forskrifter overført til Statens Kornforretning:

- generell forskrift om produksjonstillegg
- forskrift om produksjonstillegg for husdyrproduksjon
- forskrift om areal- og kulturlandskapstillegg
- forskrift om produksjonstillegg for dyrking av fôr i fjellet
- forskrift om driftsvansketillegg for brattlendte bruk
- forskrift om produksjonstillegg for seterdrift i fjellregioner
- forskrift om refusjon av avløysarutgifter for ferie og fritid
- forskrift om refusjon av avløysarutgifter ved sykdom m.v.
- forskrift for tilskudd til kursvirksomhet for avløsere, landbruksvikarer og daglige ledere av avløserlag
- regler om tilskott for tilsatte avløsere som har deltatt på avløserkurs godkjent av Landbruksdepartementet
- forskrift om tilskudd til landbruksvikarvirksomhet
- forskrift om katastrofeordningene i planteproduksjon
- forskrift om katastrofeordningen i honningproduksjon

Bestemmelsene ble gitt i medhold av jordloven § 3 og § 18.

Underordnede organers myndighet til å treffe avgjørelser i saker etter konsesjonsloven, jordloven og odelsloven var fastlagt i delegasjonsbestemmelser av 6. juni 1995. Ved endring av 19. juni 1997 ble fylkesmannen gitt fullmakt til å avgjøre klage over kommunens vedtak i de tilfellene der ervervet er konsesjonspliktig som følge av forskrift fastsatt med hjemmel i konsesjonsloven § 5 tredje ledd. Samtidig ga departementet fylkesmannen fullmakt til å gjøre unntak fra hogstforbudet etter konsesjonsloven § 27 første ledd og begjære salg gjennom namsmyndighetene. Fylkesmannen er dessuten ved

endringen gitt fullmakt til å trekke konsesjonsmeddelelsen tilbake ved brudd på vilkår og sette frist for salg, og gi konsesjonspålegg i saker etter konsesjonsloven § 5 tredje ledd. Endringene trådte i kraft 1. august 1997. Endringene er tatt inn i rundskriv M-23/97 og M-2/99. Rundskrivene følger som uttrykt vedlegg.

Statens Landbruksbank ble ved delegasjonen av 19. juni 1997 gitt fullmakt til å avgjøre alle klager over fylkeslandbruksstyrets vedtak truffet etter § 12 i jordloven. I forbindelse med behandlingen av delingssaken er Statens Landbruksbank også gitt fullmakt til å treffe avgjørelse etter § 9 i jordloven (klager over omdisponeringsvedtak) dersom arealet ikke overstiger 5 dekar. Likeledes ble Statens Landbruksbank gitt fullmakt til å avgjøre klager over vedtak fattet av fylkeslandbruksstyret etter delegasjonsbestemmelsene § 2-1 nr. 6 (spørsmålet om en eiendom med flere registernummer må regnes som en driftsenhet etter jordloven § 12 fjerde ledd). Tidligere lå denne myndigheten til Landbruksdepartementet. For behandling av klager i perioden 1. januar 2000 til 1. juli 2000 vises det til pkt. 2.2.1 og 2.6 siste avsnitt.

Myndigheten til å avgjøre søknader om fritak fra bo- og driveplikt for inntil 5 år var gjennom delegasjonsbestemmelsene lagt til kommunen. Denne kompetansen er utvidet i de nye delegasjonsbestemmelsene. De gir kommunene fullmakt til å avgjøre alle søknader om fritak fra bo- og driveplikt etter konsesjonsloven § 6 andre ledd og odelsloven § 27a. Fylkeslandbruksstyret er klageinstans.

Den 5. mai 1999 delegerte departementet som en forsøksordning myndighet til å avgjøre saker som gjelder konsesjon og bruk av statens forkjøpsrett til kommunene i Oppland, Sogn og Fjordane og Nordland. Delegasjonen omfatter ikke myndighet til å avgjøre søknader om konsesjon på aksjer og ikke bruk av statens forkjøpsrett der formålet er å tilgodese naturvern- og friluftsmål. Forsøksordningen gjelder for søknader som kommer inn i perioden 1. juni 1999 til og med 31. desember 2001. Fylkeslandbruksstyret er klageinstans over vedtak truffet av kommunene i Oppland og Nordland. Myndigheten til å avgjøre klager etter forsøksordningen er lagt til fylkesmannen i saker truffet av kommunene i Sogn og Fjordane. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er dessuten gitt myndighet til å kreve skjønn etter konsesjonsloven § 14. Det er gitt retningslinjer for kommunene i prøv fylkene. Retningslinjene er nærmere beskrevet i rundskriv M-9/99. Rundskrivet følger som uttrykt vedlegg.

Statens Landbruksbank opphørte 1. januar 2000. Som en følge av dette endret departementet delegasjonsbestemmelsene 15. desember 1999. Den myndigheten som var lagt til Statens Landbruksbank er som en midlertidig ordning tilbakeført til departementet fra 1. januar 2000. Denne myndigheten vil bli lagt til Statens landbruksforvaltning 1. juli 2000.

3 Statistikk

Statistikk over avgjørelser truffet i medhold av jordloven er tatt inn i tabell 1.1-1.7. Tabell 1.2 inneholder i tillegg saker behandlet etter odelsloven § 31 og forkjøp etter konsesjonsloven. Statistikk over avgjørelser truffet i medhold av øvrige bestemmelser i konsesjonsloven er tatt inn i tabellene 1.8-1.15 nedenfor. Tabell 1.9, 1.12, 1.13 og 1.14 omfatter også bo- og drivepliktsaker avgjort etter odelsloven.

I løpet av perioden har departementet gjennomgått kriteriene for henting av tallmaterialet. Departementet fant at tallene for bo- og drivepliktsaker er beheftet med usikkerhet som følge av svakheter ved datasystemet. Datasystemet skal korrigeres slik at tallene for år 2000 ikke vil få samme feilkilder.

3.1 Forkjøpsretten

Fylkeslandbruksstyrene har brukt forkjøpsrett etter konsesjonsloven § 2 for å tilgodese landbruksnæringen i 44 tilfeller i 1999 og 66 tilfeller i 1998. Kommunene i prøv fylkene Oppland, Sogn og Fjordane og Nordland har brukt forkjøpsretten for å tilgodese landbruksnæringen i 9 tilfeller i 1999. Fylkeslandbruksstyret i Nordland har i henhold til forsøksordningen behandlet 3 klager over at forkjøpsretten ikke var gjort gjeldende. Kommunenes vedtak er stadfestet av fylkeslandbruksstyret i alle tre sakene.

Departementet har endret fremgangsmåte for henting av tall for forkjøpsaker. Metode for utregning av antall forkjøp og av gjennomførbare forkjøp er forskjellig for årene 1999/1998 og 1997/1996. Tallene viser at departementet og fylkeslandbruksstyrene til sammen har brukt forkjøpsrett etter konsesjonsloven § 2 i 83 saker i 1997 og 108 saker i 1996.

Når forkjøpsretten nyttes har overdrageren rett til å gå fra avtalen etter «angrefristbestemmelsen» i konsesjonsloven § 15. Denne adgangen til å gå fra avtalen er brukt i 17 tilfeller i 1999, 15 tilfeller i 1998, 39 tilfeller i 1997 og 44 tilfeller i 1996.

Beregningen viser at vedtak om bruk av statens forkjøp kan gjennomføres i 15 tilfeller i 1999, 25 tilfeller i 1998, 44 tilfeller i 1997 og 64 tilfeller i 1996.

Departementet har i 1999 avgjort 48 saker som gjaldt klage over at forkjøpsrett var gjort gjeldende. Tallene for 1998, 1997 og 1996 er på henholdsvis 62, 47 og 59 saker.

I 1999 er det avgjort 162 saker som gjaldt klage over at forkjøpsrett ikke var nyttet. Tallene for 1998, 1997 og 1996 er henholdsvis 197, 216 og 206 saker. Tallene fremgår av tabell 1.1.

På grunn av at behandlingen av disse sakene tar noe tid, kan overdragerens rett til å gå fra avtalen i enkelte tilfelle knytte seg til vedtak om å nytte forkjøpsrett som er gjort i foregående år. På tilsvarende måte kan klageavgjørelsene bli forskjøvet i forholdet til førsteinstansvedtakene.

Antallet saker hvor forkjøpet kan gjennomføres var 57 i 1995 mot 64 i 1996, 44 i 1997, 25 i 1998 og 15 i 1999. Tallene for de siste årene viser at det er begrenset hva som er oppnådd i form av endret bruksstruktur ved bruk av forkjøpsretten fordi forkjøp er vedtatt i få tilfeller og retten til å trekke salget er

benyttet av mange. I denne forbindelse vises det til at departementet i St.meld. nr. 19 (1999-2000) foreslår å oppheve forkjøpsretten. Arealoversikten i tabell 1.2 viser som nevnt at sakene for 1996-1999 til sammen omfatter et noe større areal enn i perioden 1993-1995. Når det gjelder de produktive arealene viser tabellen en svak økning.

3.2 Ekspropriasjon

Departementet har i 1999 behandlet tre ekspropriasjonssaker. Ingen av disse ekspropriasjonssøknadene ble innvilget. I 1998 er en ekspropriasjonssøknad behandlet. Søknaden ble avslått. I 1997 behandlet departementet 2 søknader. Begge søknadene ble avslått. I 1996 er seks ekspropriasjonssaker behandlet. Av disse avsto departementet tre søknader, mens tre saker bortfalt. Tallene for avgjorte ekspropriasjonssaker viser at tvungen avståelse fortsatt er et virkemiddel som nyttes bare i særlige tilfeller.

3.3 Odelsfrigjøring

Departementet har innvilget åtte og avslått tre odelsfrigjøringssøknader i 1999. I 1998 er fire søknader innvilget og seks søknader avslått. I 1997 behandlet departementet ni odelsfrigjøringssøknader. Av disse innvilget departementet to søknader, mens fire søknader er avslått. Tre saker bortfalt. Tallene for 1996 er henholdsvis 14 søknader innvilget (herav fem ved kongelig resolusjon etter klage) og seks avslått. (Se tabell 1.1). Ses antallet saker fra 1992 til 1999 under ett, er antallet saker hvor eiendommer odelsfrigjøres relativt stabilt over tid bortsett fra antallet i 1994, 1996 og 1999. Dette har trolig sammenheng med en økning i antallet behandlede saker for 1994 og 1996. I 1999 synes det å være en økning i antallet saker hvor odelsfrigjøring er besluttet.

3.4 Frivillige erverv

Fylkeslandbruksstyrene har i 1999 kjøpt 17 eiendommer med totalt 4.045 dekar for videresalg til rasjonaliseringsformål. Tallene for hvert av årene 1998 og 1997 er 13 eiendommer med totalareal på henholdsvis 3.255 dekar og 2.292 dekar. Tilsvarende tall for 1996 er 3 eiendommer med totalareal på 833 dekar. Dette innebærer en reduksjon på årsbasis sett i forhold til perioden 1993-1995 hvor det til sammen ble kjøpt 43 eiendommer på i alt 15.827 dekar for videresalg til rasjonaliseringsformål.

Gjennomgående er det små eiendommer som erverves på denne måten og med lite produktive arealer. Av totalt kjøpt areal i 1999 utgjorde dyrka jord 671 dekar og 2.968 dekar skog. I 1998 er fordelingen av kjøpt areal 553 dekar dyrka jord og 2.158 dekar skog.

Den totale omsetningen av landbrukseiendommer virker inn på landbruksmyndighetenes mulighet til å få til frivillige ordninger. Slike kjøp er også avhengig av at det foreligger et behov for tilleggsjord, og at det er interesse for å kjøpe de aktuelle eiendommene. Departementet har for 1999 og 1998 hentet inn opplysninger om antall dekar landbruksareal ervervet som tilleggsjord i forbindelse med erverv av eiendommer der konsesjon er gitt. I 1999 ble det ervervet 230.407 dekar som tilleggsjord fordelt på 720 saker. Av dette er

17.626 dekar dyrka jord. Tallene for 1998 er 117.799 dekar som tilleggsjord. Av dette var 12.052 dekar dyrka jord.

Det er gjennomført et prosjekt hos fylkesmannen i Møre og Romsdal for å stimulere til frivillig bruksrasjonalisering. Departementet vil videreføre arbeidet med frivillig jordformidling og har tildelt 150 000 kroner til dette arbeidet i 2000.

Det er lagt til grunn at prosjektet skal ha en varighet på tre år og gjennomføres av fylkesmannen i Møre og Romsdal. Prosjektet skal bl.a. prøve å skaffe og prøve ut kunnskap om formidling av landbrukseiendommer (den praktiske oppfølgingen) for å få i stand frivillig eiendomsomsetning.

3.5 Vanhevd

Fylkeslandbruksstyret i Vest-Agder har i 1999 gitt pålegg i en sak etter jordloven § 8 tredje og fjerde ledd. Det er ikke gitt pålegg etter vanhevdsbestemmelsen i 1998. I 1997 har fylkeslandbruksstyret i Finnmark gitt pålegg i to saker og i 1996 i seks saker. Det er ikke gitt pålegg etter vanhevdsbestemmelsen i de øvrige fylkene. Antallet pålegg er en økning i forhold til perioden 1992-1995 da det ble gitt 2 pålegg.

Departementet har for perioden 1996-1999 ikke oversikt over hvor mange saker om vanhevd som ellers har vært til behandling i fylkeslandbruksstyrene. Det vises for øvrig til undersøkelsen som departementet iverksatte høsten 1995 om vanhevdsbestemmelsen. Resultatet av undersøkelsen er beskrevet i St.meld. nr. 34 (1995-96).

3.6 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord

Landbruket avgir stadig arealer til ulike samfunnsformål, og det meste av denne avgangen er irreversibel. Landbruksmyndighetene søker å begrense arealavgangen for å verne om landbrukets produksjonsgrunnlag. Dette er slått fast i formålsbestemmelsen i jordloven, der det heter at forvaltningen av arealressursene skal være miljøforsvarlig og blant annet verne om jordsmonnet som produksjonsfaktor. Vern om jordbruksjord er også forankret i arealpolitikken, jf. St.meld. nr. 29 (1996-97) *Regional planlegging og arealpolitikk*, som signaliserer en styrking av jordvernet, der det skal legges størst vekt på å sikre de mest produktive landbruksarealene mot nedbygging og fragmentering. Jordvernet har sin bakgrunn i at sikring av arealer egnet for matproduksjon er nødvendig for å opprettholde matvareberedskapen i Norge. Sikker tilgang til gode arealer er også en nødvendig forutsetning for den løpende produksjonen, der arealer av høy kvalitet gir best betingelser for jordbruksdrift. Dette er arealer det er knapphet på i Norge. Kun 3-4 pst. av landets areal er dyrka mark og de arealene som er egnet til produksjon av matkorn utgjør kun ca. 1 pst. av landarealet. Som det er pekt på i St.meld. nr. 19 (1999-2000) *Om norsk landbruk og matproduksjon*, representerer de beste landbruksarealene i landet en nasjonal interesse. Disse arealene bør gis et sterkt og varig vern mot nedbygging.

3.6.1 Omdisponering etter jordloven

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord de siste 11 årene framgår av tabell 1.5. Når det gjelder omdisponeringssaker etter jordloven ble det i perioden 1996-1999 omdisponert i alt 9.190 dekar til skogplanting. Dette er en reduksjon i forhold til perioden 1993-1995 da det ble omdisponert i alt 10.538 dekar til skogplanting.

Dersom avgangen av arealer etter jordloven og plan- og bygningsloven ses under ett og arealer omdisponert til skogplanting holdes utenfor, ble i 1999 i alt 13.013 dekar dyrka jord omdisponert, mens avgangen på dyrkbar jord var 3.604 dekar. I 1998 er 10.107 dekar dyrka jord blitt omdisponert, mens avgangen på dyrkbar jord har vært 5.123 dekar. I 1997 ble i alt 10.261 dekar dyrka jord omdisponert, mens avgangen på dyrkbar jord var 8.961 dekar. Tallene for 1996 er henholdsvis 9.663 dekar dyrka jord og 9.637 dekar dyrkbar jord. Samlet ble det tillatt omdisponert i 1999, 1998, 1997 og 1996 henholdsvis 16.617 dekar, 15.230 dekar, 19.222 dekar og 19.300 dekar (skogplanting unntatt). Dette representerer på årsbasis sett under ett en økning i forhold til tallene for perioden 1993 -1995 som var på til sammen 44.944 dekar.

Fylkeslandbruksstyrene og kommunene har i perioden 1996-1999 avgjort 4.685 omdisponeringssaker etter jordloven § 9. Av disse har kommunene avgjort 3.274 saker. Det er gitt samtykke til omdisponering i 4.389 tilfeller, mens omdisponering er nektet i 296 tilfeller, se tabell 1.3 og 1.4. Av disse står kommunene for henholdsvis 3.112 og 162 tilfeller, se tabell 1.4. Avslagsprosenten for det samlede antall saker er 6,3 mot henholdsvis 5,3 i perioden 1993-1995 og 7,5 i 1992. For saker som er avgjort av kommunene er avslagsprosenten på 4,9. Antall omdisponeringssaker etter jordloven er redusert i perioden. I 1993-1995 avgjorde fylkeslandbruksstyrene og kommunene 5.616 omdisponeringssaker etter § 9 i jordloven.

Fylkeslandbruksstyrets vedtak om å nekte omdisponering er stadfestet av departementet i tre saker, mens klagen har ført frem i en sak i 1999. Departementet opprettholdt fylkeslandbruksstyrets vedtak om å nekte omdisponering i seks saker i 1998, syv saker i 1997 og fem saker i 1996. Tre av klagenes førte frem i 1998, to i 1997 og fire i 1996. Se tabell 1.1.

3.6.2 Omdisponering etter plan- og bygningsloven

Avgangen av dyrka og dyrkbar jord ved reguleringsplaner utgjør hoveddelen av den totale avgangen av dyrka og dyrkbar jord. For perioden 1996-99 ble det i alt omdisponert 42.777 dekar dyrka og dyrkbar jord ved reguleringsplaner. Tallet for 1996 var høyest, og det var en nedgang til 1997 og videre til 1998, mens tallet for 1999 viser en viss økning. Avgangen av landbruksarealer er av et omfang som gjør det nødvendig med et fortsatt strengt jordvern. Arealavgangen er størst på Østlandet, i Rogaland og Trøndelag. I Rogaland ble hele 7.833 dekar tillatt regulert til andre formål enn landbruk i perioden fra 1996-99. Det tilsvarende tallet for Akershus er 8.208 dekar og for Nord- og Sør-Trøndelag 4.294 dekar. Som det er påpekt i St.meld. nr. 19 (1999-2000), er disse tallene usikre og den reelle nedbyggingen er større.

Dette skyldes at en rekke saker etter plan- og bygningsloven ikke blir registrert. Et annet problem er at arealavgangen ikke registreres i forhold til jordas og klimaets egnethet for matproduksjon. Dette har ført til at Landbruksdepartementet ikke har gode oppgaver over landets jordressurser utfra hvil-

ken verdi jorda har for matproduksjon. En har heller ikke god nok dokumentasjon av hvor stor andel av jordressursene som er omdisponert og hvilke formål de er omdisponert til. En har ikke gode nok data om hvilke sider ved samfunnsutviklingen som i størst grad utgjør en trussel mot arealressursene. Kunnskapsgrunnlaget for utvikling av politikk og virkemidler er derfor ikke godt nok.

3.6.3 Tiltak

Som varslet i St.meld. nr. 19 (1999-2000), vil Landbruksdepartementet følge med på hvordan jordvernet praktiseres for å videreutvikle politikk og virkemidler, i tråd med flertallets merknader i Innst. S. nr. 167 (1999-2000). Departementet vurderer videre å differensiere delegasjonsfullmakten for søknad om omdisponering etter jordloven utfra verdien av de arealene som berøres av den enkelte sak. Departementet vil arbeide med å forbedre metodene for registrering av avgang av landbruksarealer og bedre dokumentasjonen av arealenes verdi. Arealdokumentasjon vil på sikt gi grunnlag for en mer relevant statistikk.

3.7 Delingsbestemmelsen i jordloven § 12

Fylkeslandbruksstyrene og kommunene har avgjort 24.623 delingssaker i 1996-1999. Av disse har kommunene avgjort 13.121 saker. Det er gitt samtykke til fradeling i 21.713 tilfeller, mens fradeling er nektet i 2.910 tilfeller, se tabell 1.3 og 1.4. Av disse står kommunene for henholdsvis 12.172 og 949 tilfeller, se tabell 1.4. Avslagsprosenten for det samlede antall saker er 11,8 mot 8,5 i perioden 1993-1995 og 12,5 i 1992. For saker avgjort av kommunene er avslagsprosenten på 7,2.

Tabell 1.1 viser at departementet har behandlet en klagesak vedrørende deling i 1999, 32 klagesaker i 1998, 112 klagesaker i 1997 og 85 klagesaker i 1996. Fylkeslandbruksstyrets vedtak om å nekte fradeling er stadfestet av departementet i 23 saker i 1998, 95 saker i 1997 og 70 saker i 1996. Klagen har ført fram i en sak i 1999, 9 saker i 1998, 17 saker i 1997 og 15 saker i 1996, dvs. at delingssamtykke er gitt.

Departementet har således i 1998 tatt klagen til følge i 28,1 pst. av klagesakene. Tallene for 1997 og 1996 er henholdsvis 15,2 pst. og 17,6 pst. Omgjøringsfrekvensen var 13,4 pst. i 1995, 15,9 pst. i 1994 og 18,5 pst. i 1993.

Statens Landbruksbank har behandlet 229 klager over fylkeslandbruksstyrets avgjørelser vedrørende deling i 1999, 221 klager i 1998, 81 klager i 1997 og 86 klager i 1996. Dette gjelder klager over at fylkeslandbruksstyret har nektet fradeling av våningshus, kårhus eller driftsbygning.

Statens Landbruksbank har ikke truffet avgjørelser i medhold av § 9 i jordloven i noen av sakene. Fylkeslandbruksstyrets vedtak er stadfestet av Statens Landbruksbank i 160 saker i 1999 og 173 saker i 1998. Tallene for 1997 og 1996 er henholdsvis 58 saker og 61 saker. Klagen har ført frem i 63 saker i 1999, 29 saker i 1998, 19 saker i 1997 og 12 saker i 1996. I 1999, 1998 og 1997 bortfalt henholdsvis seks saker, 19 saker og fire saker. For øvrig ble fem saker sendt til departementet til behandling i 1996 og to saker bortfalt. En sak ble returnert til fylkesmannen da omsøkte parsell tidligere var tillatt fradelt. Statens Land-

bruksbank har således tatt klagen til følge og gitt delingssamtykke i 28,2 pst. av klagesakene i 1999, 14,3 pst. av klagesakene i 1998, 24,6 pst. av klagesakene i 1997 og 15,1 pst. av klagesakene i 1996. ¹⁾

3.8 Finansiering av jordkjøp

Midler av Jordfondet blir brukt til å dekke kjøpesum m.v. for eiendommer som erverves av staten v/fylkeslandbruksstyrene til rasjonaliseringsformål ved frivillig kjøp, forkjøp og ekspropriasjon. I praksis dreier det seg i all hovedsak om erverv ved frivillig kjøp og forkjøp. Når eiendommene videreselges, går det som er forskottert tilbake til fondet.

Jordfondets kapital pr. 1. januar 1996 var 62,5 mill. kroner. Fondet ble ved overføring fra Landbrukets utviklingsfond styrket med 10 mill. kroner i 1997. Fondets kapital er etter dette 72,5 mill. kroner.

Utestående kapital i eiendommer pr. 31. desember 1999 er ca. 48,8 mill. kroner. Saldoen på fondet er etter dette ca. 23,7 mill. kroner.

En del videresalg av eiendommer tar det noe tid å få gjennomført. Det gjelder for eksempel der det er flere jordsøkere eller det er problemer med finansieringen. Ellers kan videresalg der jordskifte, makeskifte, odelsløsning og rettstvister er inne i bildet, ta relativt lang tid å få gjennomført.

Tabell 1.7 viser fylkesvis fordeling av utestående kapital i eiendommer pr. 31. desember 1995, kjøp og salg i perioden 1996-1999 og utestående kapital i eiendommer pr. 31. desember 1999. Tabellen viser at virksomheten varierer mye fra fylke til fylke. Underlagsmaterialet viser at det også er stor variasjon fra ett år til et annet. Variasjonene mellom de enkelte fylker og mellom de enkelte år er i stor grad tilfeldige, men kan når det gjelder frivillige kjøp av rasjonaliseringseiendommer i noen grad også føres tilbake til prioritering og innsats av dette arbeidsområde i kommunene og fylkene.

I perioden 1996-1999 er det kjøpt eiendommer for i alt ca. 86,4 mill. kroner og videresolgt eiendommer for ca. 84,5 mill. kroner. Det innebærer at det i perioden 1996-1999 er kjøpt eiendommer for ca. 1,9 mill. kroner mer enn det er solgt eiendommer for. Underlagsmaterialet viser samlet sett for landet at det ikke er store forskjeller i aktiviteten under fondet mellom årene i perioden 1996-1999.

3.9 Konsesjonsavgjørelser

Statistisk sentralbyrås oppgave over endelig antall omsatte faste eiendommer for 1999 foreligger ennå ikke. Foreløpige tall for 1999 viser en omsetning for hele landet på 144.083. Antallet overføringer i 1998 var 136.595, i 1997 143.833 og i 1996 136.834. Andelen konsesjonsavgjørelser i forhold til antallet omsatte eiendommer var i 1998 på 3,5 pst., i 1997 på 3,6 pst. og i 1996 på 3,5 pst. Prosentatsen for 1995 var på 3,6 og for 1994 på 4.

I perioden 1996-1999 ble det avgjort 19.694 søknader om konsesjon på erverv av fast eiendom. Departementet avgjorde 314 av søknadene, mens fyl-

¹⁾ I foregående praktiseringsmelding er bortfalte saker medregnet i prosenten slik at tallene ikke blir helt sammenlignbare.

keslandbruksstyrene avgjorde 13.793 søknader. Kommunene avgjorde 5.587 av søknadene. Antallet avgjorte søknader i 1993-1995 var 14.177. Av disse søknadene ble 1.005 avgjort av departementet og 9.506 søknader av fylkeslandbruksstyrene. Kommunene avgjorde i denne perioden 3.666 saker. Tallmaterialet viser at antall saker avgjort av departementet er redusert ytterligere i perioden i forhold til årene 1993-1995. Reduksjonen i antall skyldes delegering av avgjørelsesmyndighet til fylkeslandbruksstyrene og kommunene. Tilsvarende har antall saker avgjort av fylkeslandbruksstyrene og kommunene økt i perioden.

De fleste søknadene er innvilget. Fylkeslandbruksstyrene nektet i 1996-1999 konsesjon i 450 tilfeller, og departementet avslo i samme periode 145 søknader. Av de sakene som er avgjort på kommunenivå ble det gitt 95 avslag. Avslagene sett under ett utgjør ca. 3,5 pst. av det totale antall saker. Avslagsprosenten for årene 1993-1995 var på ca. 3,7 pst.

Det er gitt konsesjon med ulike former for vilkår i 7.322 saker i 1996-1999. Søknader hvor konsesjon er gitt på vilkår utgjør med andre ord ca. 37 pst. av det totale antallet saker. Tilsvarende tall for perioden 1993-1995 er på ca. 34 pst. og for 1992 på 40,7 pst.

Kommunene i Oppland, Sogn og Fjordane og Nordland har i perioden 1. juni 1999 til 31. desember 1999 i henhold til prøveordningen avgjort 392 konsesjonssaker. 379 søknader er innvilget og 13 søknader er avslått. Det er satt vilkår i 174 saker. Tallene er medregnet i summen over.

Den praksis det er gjort rede for i tidligere meldinger er fulgt også i 1996-1999.

3.10 Bo- og driveplikt

Fylkeslandbruksstyrene avgjorde 2.246 søknader om fritak fra bo- og/eller driveplikten i løpet av 1996-1998. Av disse er 1.844 avgjort etter odelsloven, mens 402 søknader er avgjort etter konsesjonsloven. Fylkeslandbruksstyrene behandlet 4.374 bo- og drivepliktssaker i 1993-1995. Reduksjonen i antall saker skyldes delegeringen av avgjørelsesmyndighet til kommunene.

Kommunene avgjorde 3.297 bo- og drivepliktssaker i 1997-1999. Disse sakene er avgjort i henhold til delegasjonen av 19. juni 1997. Av disse er 2.848 avgjort etter odelsloven, mens 449 søknader er avgjort etter konsesjonsloven. I tillegg avgjorde kommunene 643 bo- og drivepliktssaker i løpet av 1996 og frem til august 1997. Dette gjelder søknader om fritak fra bo- og driveplikt for inntil fem år, jf. delegasjonen av 6. juni 1995. Av disse er 284 saker gitt med ulike former for vilkår.

I perioden 1996-1999 er 511 saker avslått. Dette utgjør 8,3 pst. av de avgjorte sakene. 27 saker er avslått av kommunene i henhold til delegasjonen av 6. juni 1995. Øvrige tall fremgår av tabell 1.12 og 1.14. Avslagsprosenten for 1993-1995 var på 5 og i 1992 på 4,7.

Av antall innvilgede søknader er det i perioden gitt 1.852 tidsbegrensede og 3.207 varige fritak fra bo- og/eller driveplikten. Tallene for saker avgjort av kommunene etter delegasjonen av 6. juni 1995 er ikke fordelt på tidsbegrensede og varige fritak, og er derfor ikke med i beregningen. For sammenligningens skyld viser en til at det i 1993-1995 ble gitt 1.504 tidsbegrensede og 2.630

varige fritak. Tilsvarende tall for 1992 var henholdsvis 1.352 og 685. Det er knyttet ulike former for vilkår til 46 pst. av innvilgelsene. Tallmaterialet viser en svak nedgang i sakstilfanget og svak nedgang i antall innvilgede varige fritak.

Statistikk over avgjørelsene i saker vedrørende fritak fra bo- og driveplikten er tatt inn i tabellene 1.9, 1.12, 1.13 og 1.14.

Tallene for klager over avgjørelser i bo- og drivepliktssaker fattet av kommunen fremgår av tabell 1.14. I 1996-1999 mottok kommunene 335 klager. Fylkeslandbruksstyret behandlet i samme periode 339 klager. Uoverensstemmelser skyldes mest sannsynlig en registreringsfeil.

Av disse ble kommunens vedtak stadfestet i 190 saker, mens vedtakene er endret i 149 saker. Antallet fremgår av tabell 1.13. Tallene for klager over avgjørelser fattet av fylkeslandbruksstyret fremgår av tabell 1.12. I 1996-1998 mottok fylkeslandbruksstyret 207 klager. Departementet behandlet i 1996-1999 286 klager, jf. tabell 1.9. Av disse ble fylkeslandbruksstyrets vedtak stadfestet i 163 saker, mens vedtakene er endret i 123 saker. På grunn av at behandlingen av disse sakene ofte tar noe tid, knytter klager i enkelte tilfeller seg til vedtak som er fattet i perioden 1993-1995.

3.11 Unntak fra konsesjonsplikten

I medhold av konsesjonsloven § 2 siste ledd ble det i 1996-1999 behandlet 100 søknader om unntak fra konsesjonsplikten. Unntak fra konsesjonsplikten ble gitt i 90 tilfeller og 10 søknader ble avslått.

Det er som tidligere gitt unntak fra konsesjonsplikten i søknader hvor det mer er tale om formelle enn reelle eiendomsoverføringer. Antall søknader innbefatter også unntak gitt ved fusjoner og fusjonslignende forhold, og i forbindelse med omorganiseringer innen samme konsern. Tallene går fram av tabell 1.10.

3.12 Rettssaker og ombudsmanns- saker m.v.

I 1999 er det avsluttet seks rettssaker vedrørende jord- og konsesjonslovgivningen. Staten vant to saker. Fire saker ble hevet. I 1998 er det avsluttet seks rettssaker. Staten vant tre og tapte en av sakene. To av sakene ble hevet. I 1997 er det avsluttet elleve rettssaker. Staten vant fire av sakene og tapte fem. To av sakene ble hevet. I tillegg opptådte staten som hjelpeintervenient i en sak. Den part staten støttet vant saken. I 1996 er det avsluttet åtte rettssaker vedrørende jord- og konsesjonslovgivningen. Staten vant to av sakene og tapte to saker. Fire av sakene ble forlikt.

Stortingets ombudsmann for forvaltningen har avsluttet behandlingen av en sak om odelsfrigjøring i 1996 og en sak i 1999. Ombudsmannen fant ikke grunnlag for å kritisere departementets behandling i noen av sakene.

I 1999 har Stortingets ombudsmann for forvaltningen avsluttet behandlingen av fire saker om statens forkjøpsrett til landbruksformål. I en av sakene fant ombudsmannen grunnlag for kritikk. I de tre siste sakene ble det ikke gitt kritikk. I 1998 behandlet ombudsmannen etter klage tre saker. Det ble ikke reist kritikk i noen av sakene. Stortingets ombudsmann behandlet etter klage

ni saker om statens forkjøpsrett i 1997. Ombudsmannen fant ikke grunnlag for kritikk i noen av sakene. I 1996 behandlet ombudsmannen etter klage to saker av denne kategorien. Det ble ikke reist kritikk i noen av sakene.

Stortingets ombudsmann for forvaltningen har behandlet en sak i 1998 som gjelder omdisponering. I denne saken ble det reist kritikk over saksbehandlingen.

Stortingets ombudsmann for forvaltningen har avsluttet behandlingen av en klage i 1999 i forbindelse med landbruksmyndighetenes vedtak om ikke å gi samtykke til deling etter jordloven § 12. Ombudsmannen fant grunnlag for kritikk i saken. I 1997 behandlet ombudsmannen etter klage en sak og i 1996 to saker. Det ble reist kritikk i en av sakene. I tillegg behandlet ombudsmannen i 1996 en sak hvor avgjørelsen var truffet av Statens Landbruksbank etter jordloven § 12. Det ble ikke reist kritikk av Landbruksbankens behandling av saken.

I 1999 har Stortingets ombudsmann for forvaltningen etter klage behandlet en konsesjonssak og i 1998 tre konsesjonssaker. Det ble ikke reist kritikk i noen av sakene. I 1997 behandlet ombudsmannen etter klage seks saker. I en av disse sakene fant ombudsmannen grunnlag for kritikk. En sak bortfalt. Ombudsmannen behandlet tre saker i 1996. I to av disse sakene fant ombudsmannen ikke grunnlag for kritikk. Det ble gitt kritikk i en sak.

Stortingets ombudsmann for forvaltningen har avsluttet behandlingen av en sak vedrørende fritak fra bo- og driveplikten i 1999. Saken ble bedt vurdert på ny.

I 1998 behandlet ombudsmannen etter klage tre saker. Ombudsmannen fant ikke grunnlag for kritikk i noen av sakene. I 1996 behandlet ombudsmannen en sak i denne kategorien. Det ble gitt kritikk i denne saken.

Likeledes har Stortingets ombudsmann for forvaltningen etter klage behandlet ni saker vedrørende avgjørelser truffet av kommunen og fylkeslandbruksstyret. Det ble ikke reist kritikk over saksbehandlingen i noen av sakene. To saker bortfalt.

3.13 Informasjonsvirksomhet

Informasjonsvirksomheten har i det vesentlige foregått ved informasjonsmøter og opplæring i kommunene, hos Fylkesmennenes landbruksavdelinger og fylkeslandbruksstyrene. Det har vært avholdt landssamlinger i arealforvaltning i 1997 og 1998, årlige juristkonferanser og konferanser der det har vært fokusert på kommunens rolle som landbruksmyndighet.

Landbruksdepartementet

t i l r å r :

Tilråding fra Landbruksdepartementet av 26. mai 2000 om praktiseringen av jord- og konsesjonslovgivningen i 1996-1999 blir sendt Stortinget.

Vedlegg 1

Tabeller

Tabell 1.1: Jordlovsaker og odelsfrigjøringsaker behandlet i departementet

	1995	1996	1997	1998	1999
FORKJØPSSAKER					
Nye saker innkommet i løpet av året	262	376	305	277	235
Samlet antall saker behandlet	198	277	277	268	212
Sakens utfall:					
Fylkeslandbruksstyrets vedtak stadfestet					
a) klager over at forkjøp er gjort gjeldende	25	35	30	28	14
b) klager over at forkjøp ikke er gjort gjeldende	132	180	192	190	155
Klagen tatt til følge:					
a) klager over at forkjøp er gjort gjeldende	15	24	17	34	34
b) klager over at forkjøp ikke er gjort gjeldende	20	26	24	7	7
Bortfalte saker	6	12	14	9	2
OREIGNING ETTER KAPITTEL VI *					
Nye saker innkommet	4	6	4	3	5
Samlet antall saker behandlet	9	6	2	1	3
Sakens utfall:					
Innvilget ved departementsvedtak	3	0	0	0	0
Innvilget ved kongelig resolusjon	0	0	0	0	0
Avslått ved departementsvedtak	0	3	2	1	3
Avslått ved kongelig resolusjon	2	0	0	0	0
Bortfalte saker	4	3	0	0	0
ODELSFRIGJØRINGSSAKER					
Nye saker innkommet	2	22	14	9	18
Antall saker behandlet	9	20	9	10	11
Sakens utfall:					
Innvilget ved departementsvedtak	1	9	2	4	8
Innvilget ved kongelig resolusjon	4	5	0	0	0
Avslått ved departementsvedtak	2	6	4	6	3
Avslått ved kongelig resolusjon	1	0	0	0	0
Bortfalte saker	1	0	3	0	0
KLAGER I SAKER OM OMDISPONERING					
Nye saker innkommet	7	12	8	4	6
Fylkeslandbruksstyrets vedtak stadfestet	5	5	7	6	3
Klagen tatt til følge	2	4	2	3	1
Bortfalte saker	0	3	0	0	0
KLAGER I SAKER OM DELING					

Tabell 1.1: Jordlovsaker og odelsfrigjøringsaker behandlet i departementet

Nye saker innkommet	107	136	84	5	2
Fylkeslandbruksstyrets vedtak stadfestet	227	70	95	23	0
Klagen tatt til følge	35	15	17	9	1
Bortfalte saker	17	17	16	3	4

* Kap. VI etter jordloven av 1995

Tabell 1.2: Saker etter konsesjonslov (forkjøp), odelslov og jordlov avgjort av fylkeslandbruksstyrene i 1996-1999

	Forkjøp er gjort gjeldende for				Antall saker			
					Oreig-ning	Oreig-ning	Pålegg	Odels-
					etter	etter	etter jord-	frigjøring
Fylke				Prod.	jordloven	jordloven	loven § 8	etter
	Antall *	I alt	Dyrka	skog	§ 13 jf.	§ 8	tredje og	odelslo- ven
	saker	Dekar	Dekar	Dekar	§ 15	femte ledd	fjerde ledd	§ 31
	1	2	3	4	5	6	7	8
Østfold	7	689	357	320	-	-	-	-
Akershus og Oslo	7	2814	429	1718	-	-	-	1
Hedmark	38	24524	1065	20101	2	-	-	4
Oppland	30	7519	933	5323	-	-	-	1
Buskerud	15	10725	1033	5633	-	-	-	1
Vestfold	12	1836	675	1069	-	-	-	3
Telemark	8	4024	281	2412	-	-	-	1
Aust-Agder	8	32879	202	10152	-	-	-	1
Vest-Agder	11	7053	259	2412	-	-	1	3
Rogaland	13	3793	419	1864	4	-	-	3
Hordaland	29	6334	824	3749	-	-	-	3
Sogn og Fjordane	7	1301	142	754	2	-	-	1
Møre og Romsdal	37	10862	1427	5771	-	-	-	2
Sør-Trøndelag	25	67223	1220	18268	-	-	-	6
Nord-Trøndelag	6	946	467	425	-	-	-	4
Nordland	32	40656	1266	5067	2	-	-	1
Troms	6	3049	210	1881	-	-	-	1
Finnmark	10	1337	251	15	1	1	8	-
Riket	301	227564	11460	86934	11	1	9	36

* Forkjøp gjort gjeldende av Landbruksdepartementet i årene 1996 og 1997 er medregnet i summen over.

Tabell 1.3: Jordlovsaker avgjort av fylkeslandbruksstyrene i 1996-1999

		Bruk av dyrka og dyrkbar jord - jordloven § 9					Deling av eiendom - jordloven § 12					
		Samtykker					Samtykker					
		Formålet med omdisponeringen				Avslag	Formålet med delingen				Avslag	
		Skog	Bolig	Hytte	Andre		Tilleggs	Bolig	Hytte	Andre		
Fylke	I alt	plan-ting	tom-ter	tom-ter	formål		I alt	jord	tom-ter	tom-ter	formål	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Østfold	41	22	1	-	18	-	414	2	213	60	139	30
Akershus og Oslo	71	4	11	-	56	6	266	11	79	14	162	51
Hedmark	96	-	4	2	90	5	728	148	237	76	267	152
Oppland	87	10	18	1	58	9	632	15	175	107	335	104
Buskerud	38	1	7	1	29	3	335	11	56	56	212	56
Vestfold	59	9	1	-	49	7	281	12	65	18	186	72
Telemark	36	3	5	-	28	2	355	5	102	64	184	43
Aust-Agder	23	1	3	1	18	1	453	3	105	39	306	29
Vest-Agder	20	-	-	-	20	5	401	9	123	34	235	91
Rogaland	110	8	32	2	68	7	421	41	104	33	243	140
Hordaland	80	-	11	1	68	7	705	39	213	55	398	259
Sogn og Fjordane	154	13	47	6	88	7	702	5	204	153	340	61
Møre og Romsdal	86	8	33	3	42	8	784	36	252	129	367	183
Sør-Trøndelag	103	22	14	1	66	9	625	11	167	157	290	146
Nord-Trøndelag	60	6	11	-	43	7	325	14	100	44	167	82
Nordland	95	4	11	4	76	13	1202	21	284	271	626	212
Troms	89	5	9	14	61	19	753	14	272	159	308	201
Finnmark	29	-	6	6	17	19	159	1	37	37	84	49
Riket	1277	116	224	42	895	134	9541	398	2788	1506	4849	1961

Tabell 1.4: Jordlovsaker, avgjort av kommunene i årene 1996-1999

		Bruk av dyrka og dyrkbar jord - jordloven § 9					Deling av eiendom - jordloven § 12					
		Samtykker					Samtykker					
		Formålet med omdisponeringen				Avslag	Formålet med delingen				Avslag	
		Skog	Bolig	Hytte	Andre		Tilleggs	Bolig	Hytte	Andre	Bebyggde	
		-	-	-	e		-	-	-	e		

Tabell 1.4: Jordlovsaker, avgjort av kommunene i årene 1996-1999

Fylke	I alt	plan- ting	tom- ter	tom- ter	for- mål		I alt	jord	tom- ter	tom- ter	for- mål	tom- ter	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Østfold	106	51	6	-	49	-	326	2	140	56	46	82	14
Akershus og Oslo	133	19	46	-	68	5	185	9	79	9	61	27	33
Hedmark	303	96	83	31	93	16	731	41	207	150	89	244	47
Oppland	172	27	48	3	94	9	671	7	169	136	239	120	51
Buskerud	151	60	41	7	43	3	802	21	157	412	92	120	53
Vestfold	151	69	14	1	67	3	295	34	74	46	63	78	35
Telemark	81	13	13	6	49	5	422	1	96	113	118	94	18
Aust-Agder	66	8	11	4	43	3	367	3	83	71	145	65	7
Vest-Agder	157	66	47	10	34	18	771	14	237	267	171	82	40
Rogaland	327	64	146	9	108	20	486	9	140	75	175	87	86
Hordaland	150	8	26	4	112	5	981	3	214	83	616	65	105
Sogn og Fjordane	245	28	73	10	134	1	798	2	210	204	281	101	39
Møre og Romsdal	287	45	123	6	113	13	1035	8	303	208	369	147	79
Sør-Trønde- lag	184	42	41	9	92	12	1001	1	216	251	302	231	67
Nord-Trøn- delag	121	18	27	1	75	13	571	6	119	100	204	142	50
Nordland	188	19	28	13	128	10	1604	3	273	393	657	278	83
Troms	249	30	38	40	141	20	1058	3	278	324	294	159	124
Finnmark	41	1	7	8	25	6	68	-	17	12	21	18	18
Riket	311 2	664	818	162	1468	162	1217 2	167	3012	2910	3943	2140	949

Tabell 1.5: Avgang av dyrka og dyrkbar jord ved omdisponering etter jordloven, ved regulering etter plan- og bygningsloven og ved ekspropriasjon. *

Dekar dyrka jord (D) og dyrkbar jord (Db) avgitt til:							Dek ar inn- gått i		
År	Skog- plantning	Bolig- bygg	Industri- bygg, for- retningsb- bygg o.l.	Kirker, skoler, helsein- stitusjon og huma- nitære formål, idretts- plasser	Veger, jernba- ner, fly- plasser og andre samferd- selsfor- mål	Andre formål	områder som er stadfes- tet regu- lert til annet enn jord- bruksfor- mål og hvor jord- loven ikke er gjort gjel- dende	Sum omdis- ponert areal ekskl. avgitt til skogplan- ting	

Tabell 1.5: Avgang av dyrka og dyrkbar jord ved omdisponering etter jordloven, ved regulering etter plan- og bygningsloven og ved ekspropriasjon. *

	1		2		3		4		5		6		7		8	
	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db
19 89	205 4	277	138 7	987	294	275	412	254	516	941	112 3	171 0	502 0	393 4	8752	8101
19 90	157 1	343	111 8	542	276	209	847	408	692	291	131 0	959	481 8	745 8	9061	9867
19 91	191 7	868	973	449	263	625	279	486	188 2	322	966	907	348 9	440 2	7852	7191
19 92	115 60	448 5	860	441	167	137	328	55	106 5	391	162 8	191 6	419 4	197 1	8242	4911
19 93	335 0	685	849	336	289	156	543	44	476	42	398 8	141 5	193 5	246 3	8080	4456
19 94	293 7	366	102 7	993	303	114	130 3	528	359	111	183 6	127 1	465 8	187 2	9486	4889
19 95	284 3	357	178 3	160 4	122	144	235	117 5	964	111	228 3	149 6	493 7	317 9	1032 4	7709
19 96	197 8	386	100 4	326	245	130	287	56	213	99	213 3	648	578 1	837 8	9663	9637
19 97	183 2	105	131 5	456	295	244 6	540	192	510	102	161 8	724	598 3	504 1	1026 1	8961
19 98	233 2	630	178 8	110 6	224	120	647	33	276	92	174 1	731	543 1	304 1	1010 7	5123
19 99	173 0	197	116 2	450	326	112	160 1	144	401	37	212 2	114 0	740 1	172 1	1301 3	3604

* For årene 1996-1999 er ekspropriasjonssaker ikke medregnet i summen over.

Tabell 1.6: ÅRENE 1996-1999. Avgang av 1) dyrka jord (fulldyrka, overflatedyrka og gjødsla beite) og 2) dyrkbar jord ved omdisponering etter jordloven og ved regulering etter plan- og bygningsloven. ALLE TALL I DEKAR

[illegible]

Tabell 1.6: ÅRENE 1996-1999. Avgang av 1) dyrka jord (fulldyrka, overflatedyrka og gjødsla beite) og 2) dyrkbar jord ved omdisponering etter jordloven og ved regulering etter plan- og bygningsloven. ALLE TALL I DEKAR

Fylke	Skog-planting		Bolig-bygg		Industri-bygg, forretnings-bygg o.l.		Kirker, skoler, helseinstitusjon og humanitære formål, idrettsplasser		Veger, jernbaner, flyplasser og andre samferdselsformål		Andre formål		jord inngått i områder som er stadfestet regulert til annet enn jordbruksformål		Sum rubrikk 1-7	
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db	D	Db
Østfold	831	315	286	24	8	3	146	2	84	1	163	81	962	217	2480	643
Akershus og Oslo	211	40	372	46	247	2340	143	113	182	28	530	82	4480	3728	6165	6377
Hedmark	760	61	147	185	20	7	11	10	85	2	84	62	659	7548	1766	7875
Oppland	317	63	167	205	33	12	109	7	62	13	654	139	1845	1105	3187	1544
Buskerud	473	49	174	64	35	53	18	14	39	35	548	361	1256	160	2543	736
Vestfold	881	13	153	40	40	1	259	11	182	2	186	22	1339	826	3040	915
Telemark	129	76	85	19	12	2	167	31	3	1	191	26	247	208	834	363
Aust-Agder	39	-	92	56	16	68	31	14	8	3	77	49	99	174	362	364
Vest-Agder	459	49	150	44	79	21	121	17	75	13	111	10	450	65	1445	219
Rogaland	1252	23	216	37	99	130	170	-	27	6	499	144	6819	1014	9082	1354
Hordaland	162	1	1174	803	61	-	71	40	246	86	554	502	1131	777	3399	2209
Sogn og Fjordane	395	21	302	38	49	5	140	40	10	6	454	35	184	81	1534	226
Møre og Romsdal	608	32	509	99	86	19	145	11	30	3	949	458	828	132	3155	754
Sør-Trøndelag	526	13	216	71	126	19	1103	8	68	2	591	145	1317	88	3947	346
Nord-Trøndelag	226	397	118	44	74	30	68	5	210	49	445	187	2161	728	3302	1440
Nordland	256	40	544	213	60	56	162	35	40	38	953	383	514	754	2529	1519
Troms	342	105	513	222	45	19	196	67	49	42	601	520	125	123	1871	1098
Finnmark	5	20	51	128	-	23	15	-	-	-	24	37	180	453	275	661
Riket	7872	1318	5269	2338	1090	2808	3075	425	1400	330	7614	3243	24596	18181	50916	28643

Tabell 1.7: Utestående kapital av Jordfondet, kjøp og salg av eiendommer i 1996-1999

	Utestående kap.	1996-1999		Utestående kap.
	i eiendommer			i eiendommer
Fylke	pr. 31.12.1995	Kjøp	Salg	pr. 31.12.1999
	kroner	kroner	kroner	kroner
Østfold	3 025 120	9 912 801	8 544 610	4 393 311
Akershus	3 378 639	9 266 701	10 262 344	2 382 996
Hedmark	7 396 734	14 528 021	12 439 009	9 485 746
Oppland	3 315 525	4 615 250	3 839 333	4 091 442
Buskerud	3 356 290	3 697 510	5 081 334	1 972 466
Vestfold	318 391	5 910 481	3 999 882	2 228 990
Telemark	1 210 854	3 536 255	1 443 631	3 303 479
Aust-Agder	1 749 188	5 974 519	4 850 408	2 873 299
Vest-Agder	983 729	987 882	1 355 814	615 797
Rogaland	7 117 625	6 249 924	9 966 789	3 400 760
Hordaland	1 807 806	3 656 423	3 851 593	1 612 636
Sogn og Fjordane	1 243 689	1 839 546	1 948 769	1 134 466
Møre og Romsdal	2 464 570	3 388 287	3 549 994	2 302 863
Sør-Trøndelag	3 359 032	3 692 395	4 193 313	2 858 114
Nord-Trøndelag	1 501 449	735 158	2 006 750	229 857
Nordland	3 092 798	6 985 465	5 508 731	4 569 531
Troms	1 063 560	1 228 932	986 086	1 306 406
Finnmark	582 769	245 565	743 934	84 400
Riket	46 967 768	86 451 115	84 572 324	48 846 559

Tabell 1.8: Konsesjonssaker avgjort av Landbruksdepartementet i årene 1996-1999

Fylke	Tillatelser	Tillatelser	Avslag	Sum
	uten vilkår	på vilkår		
Østfold	1	1	2	4
Akershus	1	1	3	5
Oslo	-	-	-	-
Hedmark	5	3	14	22
Oppland	2	-	7	9
Buskerud	3	6	13	22
Vestfold	3	1	10	14
Telemark	5	2	15	22
Aust-Agder	1	3	2	6
Vest-Agder	6	1	7	14
Rogaland	6	4	5	15
Hordaland	10	4	12	26

Tabell 1.8: Konsesjonssaker avgjort av Landbruksdepartementet i årene 1996-1999

Sogn og Fjordane	1	1	6	8
Møre og Romsdal	2	4	7	13
Sør-Trøndelag	2	2	5	9
Nord-Trøndelag	2	3	7	12
Nordland	3	1	20	24
Troms	2	5	5	12
Finnmark	1	1	4	6
Sum	56	43	144	243
Aksjer	66	4	1	71
Sum	122	47	145	314
Avgjørelser omgjort etter klage (medregnet i summen over)	74			
Avgjørelser opprettholdt ved kongelig resolusjon (medregnet i summen over)	0			
Avgjørelser omgjort etter klage ved kongelig resolusjon (medregnet i summen over)	0			

Tabell 1.9: Bo- og drivepliktssaker (klage over fylkeslandbruksstyrets avgjørelser) avgjort av Landbruksdepartementet i årene 1996-1999

Fylke	Avgj. endret	Avgj. endret	Avgj. stadf.	Avgj. stadf.	Sum
	O-loven	K-loven	O-loven	K-loven	
Østfold	1	0	4	0	5
Akershus	2	0	4	0	6
Oslo	0	0	0	0	0
Hedmark	33	1	28	0	62
Oppland	4	0	3	2	9
Buskerud	1	0	5	0	6
Vestfold	1	0	1	1	3
Telemark	12	4	21	3	40
Aust-Agder	5	0	9	3	17
Vest-Agder	2	0	4	0	6
Rogaland	3	1	7	0	11
Hordaland	8	1	14	3	26
Sogn og Fjordane	3	0	4	1	8
Møre og Romsdal	3	1	5	1	10
Sør-Trøndelag	13	0	2	2	17
Nord-Trøndelag	4	0	6	1	11
Nordland	7	1	14	1	23
Troms	9	0	12	0	21

Tabell 1.9: Bo- og drivepliktssaker (klage over fylkeslandbruksstyrets avgjørelser) avgjort av Landbruksdepartementet i årene 1996-1999

Finnmark	1	2	1	1	5
Sum	112	11	144	19	286

Tabell 1.10: Unntak fra konsesjonsplikt i årene 1996-1999

Fylke	Innvilget	Avslått
Østfold	8	2
Akershus	4	0
Oslo	4	1
Hedmark	4	1
Oppland	2	0
Buskerud	5	0
Vestfold	6	0
Telemark	0	0
Aust-Agder	1	0
Vest-Agder	1	0
Rogaland	3	0
Hordaland	5	0
Sogn og Fjordane	1	0
Møre og Romsdal	8	1
Sør-Trøndelag	0	0
Nord-Trøndelag	0	2
Nordland	0	0
Troms	0	1
Finnmark	0	0
Diverse fylker og aksjer	38	2
Sum	90	10

Tabell 1.11: Konsesjonssaker avgjort av fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i 1996-1999

Fylke	Tillatelser		Avslag	Sum	Klage
	Uten vilkår	Med vilkår			
Østfold	330	266	10	606	8
Akershus	463	257	3	723	5
Oslo	50	1	0	51	0
Hedmark	683	852	21	1556	32
Oppland	474	413	26	913	6
Buskerud	467	342	14	823	9
Vestfold	348	135	22	505	16
Telemark	278	199	9	486	23
Aust-Agder	380	364	16	760	11

Tabell 1.11: Konsesjonssaker avgjort av fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i 1996-1999

Vest-Agder	225	224	20	469	47
Rogaland	254	368	13	635	19
Hordaland	867	284	63	1214	32
Sogn og Fjordane	194	231	16	441	29
Møre og Romsdal	265	478	17	760	22
Sør-Trøndelag	281	404	133	818	28
Nord-Trøndelag	256	302	29	587	19
Nordland	657	797	19	1473	15
Troms	235	408	16	659	23
Finnmark	44	267	3	314	12
	6751	6592	450	13793	356

*Tabell 1.12: Bo- og drivepliktsaker avgjort av fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i 1996-1998 **

	Innvilget						
					Etter		
Fylke	Tidsb.	Varig	Avslag	I alt	odelslov	Vilkår	Klage
Østfold	20	40	3	63	50	49	5
Akershus	15	48	1	64	57	24	7
Oslo	-	-	-	-	-	-	-
Hedmark	47	172	14	233	201	102	29
Oppland	45	101	10	156	130	38	9
Buskerud	60	47	1	108	102	101	8
Vestfold	25	28	2	55	47	11	2
Telemark	21	65	11	97	79	32	16
Aust-Agder	24	48	9	81	55	30	7
Vest-Agder	16	77	10	103	85	52	9
Rogaland	36	48	2	86	76	39	8
Hordaland	40	87	24	151	131	46	10
Sogn og Fjordane	43	80	4	127	116	114	7
Møre og Romsdal	35	69	2	106	82	87	16
Sør-Trøndelag	38	102	20	160	126	98	27
Nord-Trøndelag	12	37	17	66	51	13	7
Nordland	46	266	22	334	273	232	12
Troms	15	149	33	197	157	150	22
Finnmark	4	48	7	59	26	43	6
	542	1512	192	2246	1844	1261	207

* Saker avgjort i henhold til delegasjon av 6. juni 1995. Med virkning fra 1. august 1997 ble kommunen gitt fullmakt til å avgjøre alle søknader om fritak fra bo- og driveplikt etter odelsloven og konsesjonsloven.

Inn under innvilget faller saker med og uten vilkår. Vilkårsrubrikken omfatter innvilgelser etter odelsloven og konsesjonsloven.

*Tabell 1.13: Bo- og drivepliktsaker (klage over kommunens avgjørelser) avgjort av fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i 1997-1999**

	Avgj.	Avgj.	Avgj.	Avgj.	
	endret	endret	stadf.	stadf.	
Fylke	O-loven	K-loven	O-loven	K-loven	Sum
Østfold	2	0	2	0	4
Akershus	1	0	2	0	3
Oslo	0	0	0	0	0
Hedmark	13	1	22	2	38
Oppland	13	1	13	0	27
Buskerud	4	0	6	0	10
Vestfold	1	1	1	0	3
Telemark	11	1	11	0	23
Aust-Agder	7	3	11	0	21
Vest-Agder	8	0	6	1	15
Rogaland	14	4	6	1	25
Hordaland	5	1	11	1	18
Sogn og Fjordane	10	1	12	1	24
Møre og Romsdal	6	0	17	1	24
Sør-Trøndelag	13	2	13	2	30
Nord-Trøndelag	5	4	5	0	14
Nordland	6	0	24	1	31
Troms	7	1	17	1	26
Finnmark	3	0	0	0	3
	129	20	179	11	339

* Klager over kommunens avgjørelser avgjort av fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen i henhold til delegasjon av 19. juni 1997.

*Tabell 1.14: Bo- og drivepliktsaker avgjort av kommunen (førsteinstans) i 1997-1999**

	Innvilget						
					Etter		
Fylke	Tidsb.	Varig	Avslag	I alt	odelsloven	Vilkår	Klage
Østfold	56	61	1	118	111	68	1
Akershus	55	86	4	145	136	47	4
Oslo	-	-	-	-	-	-	-
Hedmark	303	193	34	530	339	337	33
Oppland	89	119	10	218	213	54	28
Buskerud	91	89	14	194	137	51	11
Vestfold	80	20	2	102	79	51	2
Telemark	42	87	15	144	143	44	28
Aust-Agder	15	68	11	94	73	29	9
Vest-Agder	44	115	2	161	156	77	24

Tabell 1.14: Bo- og drivepliktsaker avgjort av kommunen (førsteinstans) i 1997-1999*

Rogaland	89	87	21	197	167	40	43
Hordaland	47	101	18	166	166	52	16
Sogn og Fjordane	119	52	17	188	170	75	27
Møre og Romsdal	57	85	29	171	158	38	25
Sør-Trøndelag	58	68	20	146	128	26	15
Nord-Trøndelag	38	55	12	105	103	26	12
Nordland	84	238	25	347	328	158	32
Troms	43	151	57	251	226	126	23
Finnmark	-	20	-	20	15	13	2
	1310	1695	292	3297	2848	1312	335

* Med virkning fra 1. august 1997 ble kommunen gitt fullmakt til å avgjøre alle søknader om fritak fra bo- og driveplikt etter odelsloven og konsesjonsloven. Inn under innvilget faller saker med og uten vilkår. Vilkårsrubrikken omfatter innvilgelser etter odelsloven og konsesjonsloven.

Tabell 1.15: Konsesjonssaker avgjort av kommunen i 1996-1999. Hele landet

	Tillatelser uten vilkår	Tillatelser på vilkår	Avslag	Sum	Klage
Kons.l, § 5, 3. 0-grense	535	17	27	578	18
Tomt nr. 2	1942	268	14	2224	9
Utbyggingsavtale	79	12	10	101	3
Utbyggingsareal	1647	171	26	1844	10
Kons.l, § 5a	402	41	5	448	10
	4605	509	82	5195	50

Konsesjonsloven § 5,3. 0-grense	De kommunene som har innført konsesjonsgrense 0 i henhold til konsesjonsloven § 5 tredje ledd.
Tomt nr. 2	I henhold til delegasjonen av 6. januar 1989 skal kommunen avgjøre konsesjonsspørsmålet dersom konsesjonssøker eier en bebygd/ubebygd bolig- eller fritidstomt i kommunen fra før og kjøper tomt nr. 2 til samme formål.
Utbyggingsavtaler	Kommunen er ved samme anledning gitt avgjørelsesmyndigheten for konsesjonssaker som gjelder utbyggingsavtaler.
Utbyggingsareal	I henhold til delegasjon av 29. desember 1993 skal kommunen avgjøre konsesjonssaker som gjelder utbyggingsareal. Kommunen er gitt myndighet til å avgjøre søknader som gjelder areal som er en del av byggeområde som nevnt i plan- og bygningsloven §§ 20-4 første ledd nr. 1 og 25 første ledd nr. 1.
Konsesjonsloven § 5 a	I henhold til delegasjon av 23. desember 1994 skal kommunen avgjøre konsesjonsspørsmålet dersom konsesjonssøker er utenlandsboende og ervervet gjelder en eiendom som faller inn under unntaket i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 og nr. 2.